

ב"ל (נצרת) 49943-09-11 - גבריאלי נדאף נ' המוסד לביטוח לאומי

ב"ל (נצרת) 49943-09-11 - גבריאלי נדאף נ' המוסד לביטוח לאומימחוזי עבודה נצרת

ב"ל (נצרת) 49943-09-11

גבריאלי נדאף

ע"י ב"כ עו"ד עיסאם חכים

נגד

המוסד לביטוח לאומי

ע"י ב"כ עו"ד וירג'יניה מנסור-ג'בארין

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

[06.01.2013]

בפני כב' השופטת עידית איצקוביץ

נציג ציבור (עובדים) : מר בדר סאלח

נציג ציבור (מעבידים) : מר חיים שניר

פסק דין

1. התובע, יליד 18.8.73, הינו כומר של הכנסייה האורתודוקסית בעיר נצרת.

ביום 11.2.01 נפצע התובע באופן קשה בתאונת דרכים (שאינה תאונת עבודה) והיה בתקופת אי כושר.

התובע הגיש תביעה לקצבת נכות כללית לנתבע ונקבעה לו נכות רפואית בשיעור 100% מ-12.5.11 עד 31.5.11

ובשיעור 50% מיום 1.6.11 עד 31.12.12. בנוסף, נקבעה לתובע דרגת אי כושר 100% עד ליום 31.1.12 וכן

נקבעה לו זכאות לקצבה חודשית נוספת.

מקורות ההכנסה של התובע עובר לתאונה היו:

(א) משכורת מטעם המועצה האורתודוקסית נצרת, כאשר כיהן בתפקיד כומר כנסיית הבשורה המעיין - בין 4,500 ₪

ל- 5,000 ₪. בגין סכום זה קיבל התובע תלוש משכורת.

(ב) דמי ברכה מטעם הפטריארכיה הירושלמית היוונית, ככומר של המנזר היווני האורתודוקסי בנצרת בשווי 700 יורו

לחודש (לטענת הנתבע דווח על 700 דולר ארצות הברית ולא על 700 יורו).

(ג) סכומים שקיבל התובע מאנשי הקהילה בגין שירותי דת (חתונות, לוויות, טבילות, תפילות וכו') לפי רצונם ובסכום

משתנה.

התובע היה זכאי לקצבת נכות עם תוספת עבור אישה ושני ילדים.
במהלך תקופת אי הכושר התובע קיבל מהפטריארכיה הירושלמית היוונית 500 יורו לחודש בגין "דמי ברכה".
לגרסת התובע, יש לראות באותם "דמי ברכה" הכנסה מהעבודה, ולכן, היה על הנתבע לחשב את שווי הקצבה לפי
האמור בסעיף 202 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה-1995 (להלן: "חוק הביטוח הלאומי"). ברם,
הנתבע ראה בסכומים אלה "הכנסה שלא מהעבודה" ולכן קיזז אותם מהקצבה הקובעת, כולל תוספת תלוים.
התובע טען כי חישוב הקצבה שערך הנתבע אינו כדין.
2. הנתבע צירף לכתב ההגנה שהוגש מטעמו תעודת עובד ציבור של ממונה גמלאות נכות כללית בסניף נצרת, מר
אמיר סעד. בתעודת עובד הציבור הוסבר החישוב של קצבת הנכות, כדלקמן:
"חלק התובע 2,210 ₪
תוספת עבור בת הזוג 1,105 ₪
תוספת עבור שני ילדים 1,768 ₪
קצבת הנכות החודשית 5,320 ₪
מהקצבה הנ"ל מנוכה סך של 2466 ₪ (שהם בערך 500 יורו) שהתובע מקבל מדי חודש כדמי ברכה מהפטריארכ,
שהינה הכנסה מלא עבודה בהתאם לסעיף 202 לחוק (ע"פ התייעצות עם ענף נכות כללית במשרד ראשי - מצ"ב
ההתייעצות).
בנוסף מנוכה מהקצבה 97 ₪ עבור ביטוח בריאות.
אי לכך קצבתו החודשית שמשולמת לתובע הינה בסך 2,757 ₪".
במסגרת הדיון המוקדם אשר התקיים בתיק, העלה ב"כ הנתבע טענה נוספת לפיה התובע לא זכאי לקצבת עידוד כי
אינו מבוטח בעל ותק של נכות כללית של לפחות 12 חודשים בטרם תיקון 109 לחוק הביטוח הלאומי,
התשס"ח-2008 (חוק לרון).
יובהר כי "קצבת עידוד" משולמת למי שקיבל קצבת נכות במשך 12 חודשים רצופים, לפחות, הוא עובד, והכנסתו
מהעבודה עולה על הסכום שנקבע בחוק הביטוח הלאומי.
ב"כ הנתבע ביקש לתקן את כתב ההגנה על מנת להוסיף את הטענה ולכך לא התנגד ב"כ התובע.

אין ספק כי התובע אינו עונה להגדרה של "זכאי במשך תקופה ממושכת" לפי סעיף 195 לחוק הביטוח הלאומי. על אף זאת, בהתאם לפלוגתאות שהתגלו במהלך המשפט, טענה זו אינה רלוונטית להכרעה בתיק, מאחר שהמחלוקת נוגעת להגדרת ההכנסה של התובע, האם מדובר ב"הכנסה מהעבודה" או "שלא מהעבודה".
3. עובדות המקרה:

התובע העיד ונחקר בדיון על תצהירו. יש לציין כי עדות התובע הייתה מהימנה עלינו ביותר. התובע התמנה לכומר בכנסייה האורתודוקסית בשנת 1995. מאז מינויו הוא מקבל "דמי ברכה" מהפטריארכיה הירושלמית היוונית, בהתחלה 500 דולר ארצות הברית, שאחר כך הועלו ל-700 יורו (לפי גרסת התובע) או \$700 כפי שעולה מהאישור מ-31.8.10. במהלך התקופה שהוא לא סיפק שירותי דת עקב אי כושרו לעבוד, לאחר התאונה, דמי ברכה היו בסך 500 יורו. בגין אותם סכומים של "דמי ברכה" לא הוצאו תלושי שכר וכנראה אלה לא דווחו לרשויות המס.

עד לתאונה שימש התובע ככומר בכנסיית "הבשורה" בנצרת ועל כך קיבל תשלום מטעם מועצת העדה האורתודוקסית בנצרת, שדווחו בתלושי שכר.

כאשר התובע שימש בתפקידים שונים, כגון מורה בבית ספר השייך למועצת העדה האורתודוקסית, הוא קיבל תשלום נוסף (ראו ע' 7 לפרוטוקול הדיון) וגם כאשר הוא שימש כדיין בבית הדין הדתי. כמו-כן, עבור מתן שירותי דת (חתונות, הלוויות, טבילות, אזכרות לנפטרים וכו') המאמינים נוהגים לתת סכומים שונים לכומר, לפי שיקול דעתם ומרצונם החופשי בלבד. ההכנסה בגין תשלומים אלה משתנה בהתאם לגודל הקהילה ולשירותי הדת הניתנים. התובע העריך את הממוצע בסכום שאינו עולה על 3,000 ₪ לחודש (ראו ע' 11, ש' 9-16 לפרוטוקול הדיון).

בתקופה שלאחר התאונה, שבה הוכרה זכאות התובע לקצבת נכות (עד לחודש ינואר 2012) הוא לא ביצע את המטלות הקשורות לתפקידו ככומר, לא ניהל תפילות ולא נתן שירותי דת אחרים. באשר למהות של "דמי הברכה" שקיבל התובע מהפטריארכיה הירושלמית היוונית הוא העיד בדיון: מדובר בתשלום קבוע חודשי, שהוא קיבל מאז שהתמנה ככומר, אם הוא חולה לא מורידים מתשלום זה, אך כשיש היעדרות ממושכת "מתייחסים לזה" (ע' 8, ש' 22-30). גם כאשר התובע נשלח לסלוניקי ללמוד במשך שלושה חודשים קיבל אותם דמי ברכה (ע' 9, ש' 9-12).
4. גדר המחלוקת:

המחלוקת היחידה בין הצדדים היא באשר למהות אותם כספים שקיבל התובע מהפטריארכיה הירושלמית היוונית ושכנו "דמי ברכה", סכומים לגביהם לא הונפקו תלושי שכר, ושהתובע המשיך לקבל - בסך 500 יורו לחודש, בתקופה שלאחר התאונה, בה לא נתן שירותי דת, מאחר שהיה באי כושר לתפקד ככומר. התובע טען כי יש לראות באותם סכומים "הכנסה מהעבודה" לצורך חישוב זכאותו לקצבת נכות. מאידך גיסא, טען הנתבע כי מדובר בהכנסה שאינה מהעבודה, וכי לא התקיימו יחסי עובד-מעביד בין התובע לבין הפטריארכיה הירושלמית היוונית.

אין כל מחלוקת באשר לתשלומים שקיבל התובע מהמאמינים בגין שירותי הדת שהוא נתן, מאחר שלא הוכח שהוא קיבל תשלומים כאלה בתקופת אי הכושר.

5. המסגרת הנורמטיבית:

הוראות חוק הביטוח הלאומי לעניין חישוב קצבת נכות קובעות כדלקמן:

200 (א) נכה יחיד שהכנסתו מעבודה או ממשלח יד אינה עולה על 21% מהשכר הממוצע, ושנקבעה לו דרגת אי-כושר להשתכר של 100% זכאי לקצבת יחיד מלאה כמשמעותה בסעיף קטן (ב), כשהיא מוגדלת ב-7% (להלן - קצבה חודשית מלאה).

(ב) שיעור הקצבה המלאה ליחיד יהיה 25% מהסכום הבסיסי (לקצבה בשיעור זה ייקרא להלן - קצבה חודשית מלאה).

(ג) היו לנכה תלויים שהם תושבי ישראל, תשלום לו בעדם, בנוסף לקצבת יחיד מלאה לקצבה חודשית מלאה, תוספת תלויים כדלהלן:

(1) בעד בן זוג שהכנסתו אינה עולה על הסכום הנקוב בפרט 1 שבלוח ט' - 12.5% מהסכום הבסיסי;

(2) בעד כל אחד משני ילדיו הראשונים - 10% מהסכום הבסיסי; לענין זה, "ילד" - כהגדרתו בסעיף 238. (תיקון)

(ד) תוספת התלוים המשתלמת לפי סעיף קטן (ב) תוגדל ב-7%.

כפי שעולה מתעודת עובד הציבור אשר הוגשה מטעם הנתבע, אין מחלוקת כי סכום קצבת הנכות החודשית של התובע, כולל תוספת בת הזוג ושני ילדים וקצבת חודשית נוספת, הוא ₪ 5,320.

לגבי "נכה שיש לו הכנסה" קובע סעיף 202 לחוק הביטוח הלאומי:

(א) בסעיף זה, "הקצבה הקובעת" - סכום השווה לקצבה חודשית

מלאה, ואם

(תיקון מס' 109) 8

שולמה לנכה קצבה חודשית נוספת, סכום השווה

לקצבה חודשית מלאה בצירוף הקצבה החודשית הנוספת.

(ב) נכה שהיתה לו הכנסה -

(1) (נמחקה);

(2) היתה לו הכנסה מעבודה או ממשלח יד ינוכה מקצבת הנכות המשתלמת בעדו לפי סעיף 200(א) הסכום

המתקבל מסך המכפלות של חלקי הכנסתו של המבוטח, הנקובים לגביו בטור א' של לוח ח'1, בשיעורים הנקובים

לצד בטור ב'; נקבעה לנכה דרגת אי-כושר בשיעור נמוך מ-100%, תשולם קצבתו בסכום הנמוך מבין אלה:

(א) הסכום המתקבל מניכוי של סך המכפלות של חלקי הכנסתו של המבוטח, הנקובים לגביו בטור א' של לוח ח'1, בשיעורים הנקובים לצד בטור ב', מקצבה חודשית מלאה, בצירוף תוספת התלוים החלה לגביו;

(ב) הסכום המחושב בעדו לפי סעיף 201(א) ו-(ב), ולגבי מי שהכנסתו מעבודה או ממשלח יד אינה עולה על 21% מהשכר הממוצע - הסכום המחושב בעדו לפי סעיף 201(א) בלבד;

(3) היתה לו הכנסה חודשית שלא מעבודה או ממשלח יד, תנוכה הכנסה זו מההפרש שבין הקצבה המשולמת לו ובין הקצבה הקובעת.

לטענת התובע, יש להפעיל בעניינו סעיף 202 (ב) (2) ולגרסת הנתבע סעיף 202 (ב) (3).

באשר להגדרה של "הכנסה", מפנה סעיף 198 לחוק הביטוח הלאומי להגדרה שבסעיף 2 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) אשר קובע:

עבודה

(תיקון)

(2) (א) השתכרות או ריווח מעבודה; כל טובת הנאה או קצובה שניתנו לעובד ממעבידו; תשלומים שניתנו לעובד

לכיסוי הוצאותיו, לרבות תשלומים בשל החזקת רכב או טלפון, נסיעות לחוץ לארץ או רכישת ספרות מקצועית או

ביגוד, אך למעט תשלומים כאמור המותרים לעובד כהוצאה; שווי של שימוש ברכב או ברדיו טלפון נייד שהועמד

לרשותו של העובד; והכל - בין שניתנו בכסף ובין בשווה כסף, בין שניתנו לעובד במישרין או בעקיפין או שניתנו לאחר

לטובתו.

6. דיון ומסקנות:

בהתאם להגדרה שבפקודת מס הכנסה, אליה מפנה כאמור חוק הביטוח הלאומי "הכנסה" מהעבודה" אינה רק "שכר

עבודה" אלא גם כל טובת הנאה או קצובה שניתנו לעובד ממעבידו, כולל כיסוי הוצאות.

יחסי עובד מעביד לא תמיד קיימים תחת הדפוס המסורתי של "עובד" המועסק במפעל של המעביד, כאשר

ההתקשרות ביניהם מבוססת על חוזה עבודה. כך, הוכרע כי גם יחסים הנוצרים מ"מעמד" (סטטוס) יכולים להיות יחסי

עובד-מעביד, נפסק כילאור הנפסק בדנג"צ סרוסי (דנג"צ 4601/95) הנ"ל, יש לבחון, לכל ענין בפני עצמו, את

מעמדם של נושאי תפקידים סטטוטוריים (נשיא המדינה, שרים, חברי כנסת, שופטים, דינים, ראשי רשויות מקומיות

וסגניהם בשכר, ודומיהם, וכן נבחרים בארגוני עובדים, וכל של חיילים), שעה שאין עוד חובה לקיומו של קשר חוזי

לקביעת מעמדם כ"עובד" (ראו ע"ע 1010/02 מדינת ישראל - רסמי יעקוב, 26/9/04).

גם ההגדרה של "יחסי עובד-מעביד" משתנה ומתפרשת באופן שונה לצורך חוקים שונים ואין פירוש אחד החל במשפט

האזרחי בכללותו ואף לא בתחומי משפט העבודה (דנג"צ 4601/95 יוסף סרוסי נ' בית הדין הארצי לעבודה והמוסד

לביטוח לאומי, פ"ד נב(4) 817).

גם המקרה של התובע אינו מקרה של "עובד" מסורתי - הוא כומר השייך לכנסיה האורתודוקסית היוונית. עת הוא "עבד" ככומר בכנסייה בנצרת, קיבל תשלום על כך (שכר עבודה) ממועצת העדה האורתודוקסית נצרת. במקביל, הוא קיבל, כל התקופה מאז שהוא מונה ככומר, אותם "דמי ברכה" לגביהם נדרשת ההכרעה, לא מטעם אותו גוף, אלא מהפטריארכיה הירושלמית היוונית. מדובר אומנם בגופים כנסייתיים שונים, אך ששייכים לאותה כנסיה אורתודוקסית בה משרת התובע ולצורך ההתקשרות עם התובע יש לראותם כאותה אישיות משפטית. "עבודת" הכומר הינה מתן שירותי הדת, והגוף הכנסייתי הוא לצורך העניין "מעסיקו" - על אף המאפיינים המיוחדים של אותה העסקה. הכנסייה אחראית לתשלום שכר וזכויות סוציאליות אחרות לכומר. דמי הברכה שולמו לתובע גם כאשר הוא לא עבד, לא רק בתקופה שבה היה באי כומר, גם כאשר הוא נסע לחו"ל לצורך לימודים, ומטרתם לשמש דמי קיום. לכן, אין ספק שהם לא בגדר "שכר עבודה", אלא תשלום בתחום של זכויות סוציאליות. בתקופה שבה מדובר ניתן להשוות אותם ל"דמי מחלה" שהמעביד משלם לעובד שלא מסוגל לעבוד, בתקופה בה הוא באי כומר. אין כל מניעה לראות בסכומים אלה "טובת הנאה או קצובה שניתנו לעובד ממעבידו" - כהגדרת פקודת מס הכנסה ובהתאם לכך הכנסה מעבודת התובע. לא מן המיותר לציין כי העדר דיווח בתלושי שכר או בדרך אחרת לרשויות המס אינה משנה את מהות התשלום, כאשר הדיווח הוא באחריות המעביד. בשל כך, אנו בדעה כי דמי ברכה ששלמו לתובע הם בגדר הכנסה מהעבודה ועל הנתבע להפעיל לגביהם סעיף 202 (ב) (2) לחוק הביטוח הלאומי. 7. לסיכום: לאור האמור לעיל, התביעה מתקבלת. על הנתבע לערוך חישוב מחדש של קצבת הנכות של התובע, תוך התייחסות לסכומים של "דמי ברכה" כהכנסה מהעבודה. על הנתבע לשלם לתובע הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך 4,000 ₪. 8. לצדדים זכות ערעור על פסק הדין לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים תוך 30 יום מקבלתו. מיום 1.6.1995 תיקון מס' 3 מיום 3.8.1995 עמ' 376 ת"ט תשנ"ו-1996

מיום 10.9.1996 עמ' 382

(א) עלתה קצבה של נכה על הסכום השווה לקצבת יחיד מלאה לקצבה חודשית מלאה (לעודף זה ייקרא להלן - יתרת הקצבה), ינהגו כך :

(1) כל הכנסה שהיתה לו לא תנוכה מסכום השווה לקצבת יחיד מלאה לקצבה חודשית מלאה;

מיום 1.9.2002

תיקון מס' 46

מיום 21.1.2002 עמ' 101

החלפת סעיף 202

הנוסח הקודם:

202. (א) עלתה קצבה של נכה על הסכום השווה לקצבה חודשית מלאה (לעודף זה ייקרא להלן - יתרת הקצבה), ינהגו כך:

(1) כל הכנסה שהיתה לו לא תנוכה מסכום השווה לקצבה חודשית מלאה;

(2) היתה לו הכנסה חודשית לפי סעיף 12(1) או (2) לפקודת מס הכנסה בסכום העולה על 40% מהשכר הממוצע, כפי שהיה ב-1 בינואר, ינוכה מיתרת הקצבה 60% מההכנסה העודפת;

(3) היתה לו הכנסה חודשית שלא לפי סעיף 12(1) או (2) האמור, תנוכה הכנסה זו מיתרת הקצבה.

(ב) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע הוראות בדבר ניכויים מקצבה של עולה לפי סעיף קטן (א) בשל קצבה המשתלמת לעולה לפי דיני חוץ.

מיום 1.3.2002

תיקון מס' 54

מיום 1.8.2002 עמ' 517

(ב) עלתה קצבה של נכה על הסכום השווה לקצבה חודשית מלאה, ואם שולמה לו קצבה חודשית נוספת עלתה על הסכום השווה לקצבה חודשית מלאה בצירוף הקצבה החודשית הנוספת (לעודף זה ייקרא בסעיף זה - יתרת הקצבה), ינהגו כך:

מיום 1.1.2003

תיקון מס' 60

מיום 29.12.2002 עמ' 177

החלפת סעיף 202

הנוסח הקודם:

200. (א) בסעיף זה -

"הכנסה" - כל אחת מאלה:

- (1) "הכנסת עבודה" - הכנסה חודשית לפי פסקאות (1), (2) או (8) של סעיף 2 בפקודת מס הכנסה;
 - (2) "פנסיה" - הכנסה חודשית, למעט גמלה המשתלמת לפי הוראות חוק זה, המשתלמת לנכה עקב פרישה מלאה או חלקית מעבודתו, לרבות כל אלה:
 - (א) הכנסה כאמור המתקבלת או המופקת מחוץ לישראל;
 - (ב) הכנסה כאמור המשתלמת בידי קופת גמל כהגדרתה בסעיף 180;
 - (ג) הכנסה כאמור המשתלמת בידי מבטח כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א-1981;
 - (3) "הכנסה אחרת" - הכנסה חודשית שאינה הכנסת עבודה ושאינה פנסיה.
 - (ב) עלתה קצבה של נכה על הסכום השווה לקצבה חודשית מלאה, ואם שולמה לו קצבה חודשית נוספת עלתה על הסכום השווה לקצבה חודשית מלאה בצירוף הקצבה החודשית הנוספת (לעודף זה ייקרא בסעיף זה - יתרת הקצבה), ינהגו כך:
 - (1) כל הכנסה שהיתה לו לא תנוכה מסכום השווה לקצבה חודשית מלאה;
 - (2) היתה לנכה הכנסת עבודה בסכום העולה על 40% מהשכר הממוצע, תנוכה מיתרת הקצבה 60% מההכנסה העודפת;
 - (3) היתה לנכה פנסיה בסכום העולה על 17% מהשכר הממוצע, תנוכה מיתרת הקצבה ההכנסה העודפת;
 - (4) היתה לנכה הכנסת עבודה וגם פנסיה ינהגו כך:
 - (א) הוראות פסקה (3) יחולו על הפנסיה;
 - (ב) הוראות פסקה (2) יחולו על הכנסת העבודה ואולם אם הכנסת העבודה והפנסיה יחד עולים על 40% מהשכר הממוצע, תופחת, מה-40% כאמור בפסקה (2), הפנסיה עד לסכום השווה ל-17% מהשכר הממוצע;
 - (5) היתה לנכה הכנסה אחרת, תנוכה הכנסה זו מיתרת הקצבה.
 - (ג) היו לנכה הכנסות משניים או יותר ממקורות ההכנסה המנויים בהגדרה "הכנסה", יעשו הניכויים מיתרת הקצבה לפי סדר זה: הפנסיה תחילה, לאחריה הכנסת העבודה ולבסוף כל הכנסה אחרת.
- מיום 1.8.2009
תיקון מס' 109
מיום 27.7.2008 עמ' 672
- (1) כל הכנסה שהיתה לו לא תנוכה מסכום השווה לקצבה הקובעת;
 - (2) היתה לו הכנסה חודשית לפי סעיף 2(1), (2) או (8) לפקודת מס הכנסה בסכום העולה על 40% מהשכר הממוצע, ינוכו מיתרת הקצבה 60% מההכנסה העודפת;
 - (2) היתה לו הכנסה מעבודה או ממשלח יד ינוכה מקצבת הנכות המשתלמת בעדו לפי סעיף 200(א) הסכום המתקבל מסך המכפלות של חלקי הכנסתו של המבוטח, הנקובים לגביו בטור א' של לוח ח'1, בשיעורים הנקובים לצדם בטור ב'; נקבעה לנכה דרגת אי-כושר בשיעור נמוך מ-100%, תשולם קצבתו בסכום הנמוך מבין אלה:
 - (א) הסכום המתקבל מניכוי של סך המכפלות של חלקי הכנסתו של המבוטח, הנקובים לגביו בטור א' של לוח ח'1, בשיעורים הנקובים לצדם בטור ב', מקצבה חודשית מלאה, בצירוף תוספת התלווים החלה לגביו;
 - (ב) הסכום המחושב בעדו לפי סעיף 201(א) ו-(ב), ולגבי מי שהכנסתו מעבודה או ממשלח יד אינה עולה על 21% מהשכר הממוצע - הסכום המחושב בעדו לפי סעיף 201(א) בלבד;
- ניתן היום כ"ד טבת תשע"ג, 6/1/13 בהעדר הצדדים.